

YSTADNATUR

*Tema:
Smultronställen*

Innehållsförteckning

YstadNatur Nummer 52 År 2014

Ledare.....	3
Resan mot ett friskare Östersjön.....	5
Fredriksborgsdammarna – Skånes bästa fågelvatten?	9
Orkidé-kärret på Kabusafältet.....	12
NFY 40 år.....	14
Vägkanter - På vandring i Sandskogen	16
Våra vägkanter – viktiga miljöer för dagfjärilar.	18
Snogeholms strövområde	24
Hittar vi alla kornsparvar?	25
Verksamhetsberättelse 2013	27
Kallelse till kretsstämma.....	31

Redaktion: Bert Rydhagen, Lisbeth Borgström, Ingrid Wilén, Raija Lanås och David Altengård

Grafisk form: David Altengård, kontakt@davidaltengard.se

Omslagsbild: Smultron (iStock)

Styrelse:

Bert Rydhagen <i>ordförande</i>	0411 169 79	bert.rydhagen@telia.com
Raija Lanås <i>vice ordförande</i>	0700 44 78 16	raija.lanas@skola.sydgyms.se
Bengt Celandér <i>sekreterare</i>	0411 174 39	bengtcelander@hotmail.com
Lisbeth Borgström <i>kassör</i>	0411 125 16	lisbeth.borgstrom@telia.com
Kurt Ivarsson	0411 188 07	ivarsson.kurt@telia.com
Helén Nilsson	0411 120 45	helen-n@telia.com
Margareta L Nørregård	0411 52 61 30	hage44@swipnet.se
Ingrid Wilén <i>suppleant</i>	0702 26 37 49	ingridwilen@gmail.com
Per Jersling <i>suppleant</i>	0761 25 30 00	per.jersling@folksam.se

Adress: NFY c/o Bert Rydhagen, Snapphanegatan 7, 271 36 Ystad **Plusgiro:** 17 06 11-8

Ordföranden har ordet

Det våras för våra åar!

Så har vi passerat ännu ett årsskifte, och även om det i sig inte har någon betydelse kan det inte hjälpas att man funderar extra på vad den kommande tiden kan erbjuda/ hota med/ överraska med. YN har i ett par av de senaste numren tagit upp olika aspekter på vårt viktigaste livsmedel, vattnet. Därför är det med en stor förväntan vi ser fram emot år 2014.

Alltsedan Vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tyke å (där Naturskyddsföreningarna i Ystad och Tomelilla har en plats) bildades, har vi arbetat för att vattenrådet ska börja arbeta med det som är målet för EU:s direktiv för vatten, en godtagbar vattenkvalité. För 2013 avsattes i budgeten inga pengar från regeringen för vattenvård, men plötsligt i november kom det ett antal miljoner och det blev fart! Länsstyrelserna ville snabbt ha in ansökningar och vårt vattenråd beslöt att agera. Nya direktiv kom i flera omgångar och det blev ett hektiskt arbete för Charlotte Lindström, ekolog i Tomelilla och ansvarig tjänsteman i vattenrådet.

Exakt vad ansökan innehåller kan jag inte berätta i ögonblicket, den är inte färdig, men det handlar om projektering och utförande av åtgärder i de tre vattendragens upprinningsområden för att förbättra vattenkvalitén, minska näringsutflödet, öka den biologiska mångfalden, utjämna flödena till förmån för fisken, minska risken för översvämningar – Ni förstår vilken viktig händelse detta är för vår kommun. Hoppas ansvariga politiker också gör det och avsätter medel för att kunna genomföra projektet – det krävs en viss medfinansiering för att få anslag. Jag hoppas att vi i nästa års YN kan rapportera vidare om framgångar för vår ansökan! Läs Ivan Olssons artikel för att få bakgrund till arbetet med våra åar.

PS! I skrivande stund rapporterar nyhetsmedia om brister i vår kunskap om bekämpningsmedel i grundvattnet.

forts. nästa sida

Prov har visat att det finns anledning att öka kunskapen i dessa frågor. Vattenskyddsområden är ju en het fråga i våra kommuner och kommer säkert att fortsätta att engagera oss för ett rent, friskt vatten.

Försök med helårsutskick

Hittills har vårt program och YN kommit ut två gånger om året. Det har sina fördelar. Vi har en tid diskuterat en möjlighet att göra utskick en gång om året bara. Varför? Det finns flera skäl till detta. Kostnaden för porto är en orsak. Arbetssituationen för redaktören en annan. En negativ aspekt är att det kan vara svårt att överblicka ett helt år. För läsarna blir det längre mellan gångerna Ni får program och det kan försvinna över sommaren i någon pappershög. Men det finns alltid på vår hemsida och vi skickar gärna ett nytt om någon skulle vilja det. Vi ser det här som ett test och vill gärna ha Era synpunkter. Det finns även andra tänkbara förändringar: Måste vi skicka ut en så detaljerad verksamhetsberättelse med rapport från varje programpunkt? Läser Ni detta? Hör av Er med Era funderingar!

Nästa nummers tema

Sandhammaren är tema för nästa nummer. Många undrar över röjningar som gjorts av Länsstyrelsen. Andra har synpunkter på att skogen växer ut i dynlandskapet.

YN ska försöka ge några aspekter på vad som händer. Vad gör Sandhammaren så speciellt? Hör gärna av Dig om Du har synpunkter!

Bert Rydhagen

Besök NFY:s nya webbplats

ystad.naturskyddsforeningen.se

Resan mot ett friskare Östersjön börjar i Fyledalen med Målar-musslans hjälp

I mörka tider då larmen om olika miljökatastrofer avlöser varandra känns behovet stort att visa på goda exempel som kan inge hopp och lite framtidstro. Efter flera års planeringsarbete inleddes under 2012 ett av Sveriges största vattenvårdsprojekt "Målar-musslans återkomst" med fysisk bäring i bla Fyledalen. Syftet med projektet är förbättrad vattenkvalitet och ökad biologisk mångfald i tolv kustmynnande vattendrag och i Östersjön på sikt.

Som boende i Löderup, och nästgårds till Sveriges vackraste kust vid Hagastad/Sandhammaren, är det ibland svårt att tro att denna del av Östersjön hör till vår planets mest förorenade och överexploaterade hav. Havet speglar en paradoxal situation, - på ytan vacker, men under densamma cirkulerar höga halter av giftiga ämnen, förekomst av främmande och skadliga arter; syrebrist på grund av övergödning och som resultat ett rubbat ekosystem med bla fiskflykt som följd. Hanöbukten är ett lokalt exempel som illustrerar konsekvenser ett kollapsat kustekosystem. Utöver otjänligt vatten och förluster i

biologisk mångfald förlorar vi som bor på Österlen viktiga ekosystem-tjänster, dvs försörjningsgrunder som havet genererar, i tjänster (tex turism) och varor (tex matfisk). Ett av Österlens signum, det kustnära fisket, håller på att uttraderas.

Ekosystemkollapsen i Hanöbukten är fullt logisk betraktat i ljuset av Östersjöländernas oändliga oförmåga till politisk samsyn om vikten av kraftfulla åtgärder nödvändiga för dämpa negativa miljöstörningar, på land och till havs.

forts. nästa sida

Miljöstörningarna i Östersjön tillskrivs primärt landbaserade processer och accelererande klimatförändringar. Effekterna av en okontrollerad spridning av giftiga ämnen, otillräckliga avloppsreningsverk, ett läckande jord- och skogsbruk samt vattendragsreglering bidrar till storskaliga och komplicerade miljöproblem till havs som endast kan lösas genom konkreta åtgärder och genomgripande attitydförändring hos politiker, beslutsfattare, markägare och allmänhet.

Om vi undantar fiskets och sjöfartens direkta påverkan, så är det på land, och i våra kustmynnande vattendrag som kostnadseffektiva åtgärder kan genomföras. Principen är att åtgärda källan (på land) snarare än symptomen (i havet). Åtgärdernas karaktär styrs förstas av den störning som ska angripas, men generellt gäller för vattendrag med hög näringsämnesbelastning (som ofta är fallet i jordbruksområden) att försöka återskapa en mer naturlig hydromorfologi (vattendragets fysiska karaktär) i kombination med att minimera läckage av näringsämnen från åkermark. Genom att återställa vattendragen till mer naturliga förhållanden med skyddszoner och våtmarker skapas förutsättningar för en effektivare

reningsverkan i vattendraget och en minskad transport av näringsämnen till havs. Utöver en förbättrad vattenkvalitet återskapas livsmiljöer och förutsättningar för en ökad biologisk mångfald.

Fyledalen och målar- musslans återkomst

Under 2013 har omfattande vattenvårdande åtgärder genomförts i delar av Fyledalen. Den tidigare rätade ån har grävts om på en sträcka av ca tre km; dess lopp har blivit längre genom meandringsarbeten, tidigare kulverterade biflöden har öppnats upp, och olika typer av våtmarker och kärr har återställts.

Parallellt med åtgärdsarbetet har under året även Europas mest hotade sötvattenmussla, den tjockskaliga målar-musslan, återintroducerats i Fyleån. Skalfynd visar att arten har förekommit historiskt i Fyleån, men också i andra delar av Nybroån. Dess försvinnande under 1900-talet kan sannolikt tillskrivas försämringar i vattenkvalitet, samt att lämpliga livsmiljöer försvunnit på grund av blandnings-verksamheter. Okunskap om den tjockskaliga målar-musslans livcykel har också bidragit till att skyddet av arten varit svagt. Genom projektets försorg har dock

kunskapsläget väsentligt förbättrats. I dag vet vi genom kartläggning och DNA-teknik att musslan parasiterar på fiskarterna, elritsa (*Phoxinus phoxinus*) och stensimpa (*Cottus gobio*) under sitt ungstadiet.

I avsaknad av dessa fiskarter är det inte möjligt för musslan att föryngras sig. Vår målsättning är att kommande års utsättningar ska generera livskraftiga bestånd, och att dessa på sikt även ska tjänstgöra som små

reningsverk. En vuxen mussla kan filtrera upp till 40 liter åvatten per dygn och har därmed potential att fastlägga och lagra näringsämnen som annars skulle transporteras ut till havs.

forts. nästa sida

Många bäckar små...

Projektet i Fyledalen demonstrerar att det är fullt möjligt att på förhållandevis kort tid genomföra omfattande miljöinvesteringar med positiv effekt på vattenkvalitet, livsmiljöer och biologisk mångfald. Projektet kommer att följas upp under efterföljande år i syfte att värdera åtgärdseffekterna detaljerat, men redan nu konstateras via preliminära resultat från en pilotstudie att de ekonomiska investeringarna på ca åtta miljoner kronor som åtgärderna kostar kommer att betala sig på bara sex år om de samlade miljönytterna (vattenrening, biologisk mångfald, fiskproduktion och rekreativvärde) värderas i kronor.

Projektet i Fyledalen visar att vi genom samarbete mellan markägare, myndigheter och forskarvärlden kan förbättra miljöförhållanden och återskapa viktiga ekosystem på land och i vatten genom att förbättra vattenkvalitet och livsmiljöer. Vår strävan är att arbetet i Fyledalen ska inspirera till fler projekt och förhoppningen är att många följer med på resan mot en bättre miljö, ett friskare hav och en levande kust.

*Ivan Olsson, Doktor i Biologi och
Projektledare för "Målarmusslans
återkomst"*

Mer om projektet finns att läsa på
www.ucforlife.se som även kan följas @uc_4life

Fredriksborgsdammarna – Skånes bästa fågelvatten?

Var ligger Fredriksborgsdammarna? Undrar nog de flesta läsarna. Inte så underligt kanske eftersom det är mitt namn på några småvatten norr om Nya Vattentornen. Gården vid infarten från Sjöbovägen heter nämligen Fredriksborg. Jag behövde ett namn i samband med SKOF:s fågelinventering, eftersom området ingick i en ruta jag inventerade. Den nya infarten från Sjöbovägen till Källesjö villaområde passerar södra kanten av damm 1 och bakom en alridå i nordlig riktning ligger den något större damm 2. Ytterligare längre norrut ligger vid vägen Källesjö-Hedeskoga ett vatten som för ett tjugotal år sedan hyste en skrattmåskoloni på ett par hundra par. Den kallar vi Hedeskogadammen. Idag är den nästan tom på fåglar. Varför?

Men är Fredriksborgsdammarna Skånes bästa fågelvatten? Jag vill inte klassa småvatten på det sättet men det jag vill framhålla är att – nästan – inom stadsgränsen finns möjlighet att se och höra ett ovanligt rikt fågelliv. Speciellt vattenfåglar. En aprildag kan man från en dold plats i alridån uppleva spel av skedand, vigg, brunand och kricka. Smådopping dyker upp och försvinner lika snabbt. Ofta är det bara den höga drillen som avslöjar att den finns. Gråhakedoppingen tar det mera lugnt och vilar på fria ytor och markerar sin närvaro med att ”skrika” som en gris.

Ett par hundra grågäss kommer in från sina furageringsturer, vilar och

badar och far ut igen. Självklart finns flera par sothöns som gör sina rusningar och även deras mer diskreta kusin rörhönan smyger i strandkanten. Precis som smådoppingen avslöjar den sig oftast genom sitt läte. Att det finns gräsänder och ett svanpar i vardera dammen behöver jag väl knappast nämna.

På en liten dybank ute i damm 2 spatserar ett par strandkator när de inte far runt och ropar sitt ”kubik, kubik”. Även andra vadare som drillsnäppa och rödbena ses här.

forts. nästa sida

Rörhöna ungfågel Foto: Bert Rydhagen

I juni i år spatserade fyra svart-snäppor i det grunda vattnet – honor redan på sträck söderut igen. För några år sedan kunde jag uppe från backen se ett par mindre strandpipare med nykläckta, duniga ungar, inte större än en bordtennisboll. En mindre skrattmåskoloni har etablerat sig här, bara några få par, men ändå hoppfullt med tanke på hur skrattmåsen minskat på senare år.

Ett par udda upplevelser. En höst kom jag gående på gräsvallen söder om damm 2. Från det höga gräset med små buskar lösgjorde sig plötsligt en stor fågel och flög sävligt bort från mig – en rördrom! En annan gång var jag ute och skulle testa ett nytt teleobjektiv och vad sitter i ett torrt träd tvärs över vattnet – en havsörn! Och den satt kvar medan jag fotograferade!

Jag har suttit flera gånger i ett gömsle i kanten av vattnet. En gång dök en mink upp en meter från gömslet. En annan gång en vattenrall. Möjligen har jag hört även mindre sumphöna men är inte säker. I vilket fall har såväl klockgrodor som lövgrodor annekterat dammarna och berikar ljudbilden. I år spelade klockgrodorna en vecka in i augusti.

Vassarna i damm 1 har sin fågelfauna. Sävsparvens korta strof hörs från strandens buskar. I vassarna skymtar man rörsångaren som sjunger flitigt, särskilt på kvällen. Vad tycker den om konkurrensen från den högljudda lövgrodan? Eller från de tusentals starar som valt vassarna som övernattningsplats?

Redan i slutet av juni börjar skådespelet. När skymningen närmar sig kommer grupp efter grupp av starar, från något tiotal till flera hundra, inflygande från alla håll. Ibland slår de sig ner i de stora träden vid gården, ibland på vattentornens räckan. Då och då tar den allt större flocken en flygtur. Ett skådespel att se den tusenhövdade skaran i tät formation ta lovar över vattnet och ut i omgivningen och så – som på en given signal störta ner i vassen. Ett tjatter börjar och håller på en stund. I skymningsljuset kan man skymta stararna som klasar i vass-

tråna. Ibland uppstår en oro och hela flocken far upp och kör några varv och så ner igen. Så småningom lägger sig nattron i flocken.

Egentligen kan man se Fredriksborgsdammarna som en del av Dag Hammarskölds Park. Hur många har upptäckt denna pärla? Förutom hundägarna i norra Ystad som är flitiga besökare här. YN rekommenderar verkligen till besök i parken. En gång- och cykelväg går från Kristianstadsrondellen till Malmörundellen med utvikingar ut i terrängen. Flera undergångar under ringleden gör att man kan komma av och på vägen på flera ställen. Trädplanteringar, småvatten och ängar med insådda vilda blommor gör en cykeltur eller promenad här till en upplevelse. Från kullarna i norra delen har man en vid utsikt bort mot Kåseberga. Ett smultronställe på gång- och cykelavstånd från Ystad – vad väntar Ni på?

Bert Rydhagen

Orkidé-kärret på Kabusafältet

Kustområdena utmed Skånes kust är varierande och bjuder på många olika naturtyper. Området mellan Ystads Sandskog och Kåseberga är av stort intresse för hela riket med sin unika geologi, flora och fauna. Åsen bildades under istiden och är ett mäktigt inslag i landskapsbilden. Norr om åsen fanns förr våtmarker. Dessa dikades ut under 1800-talet. I dag finns endast rester kvar av det dåtida landskapet t ex utmed Kabusaån och vid Ingelstorps ängar.

Kabusa skjutfält införskaffades på 1940-talet av militären och utökades under 1970-talet till sin nuvarande yta. Området norr om vägen används i begränsad omfattning som övningsfält.

Skjutfältet är nu naturreservat och Natura 2000-område och sköts enligt en speciell skötselplan för att bevara de stora naturvärden som finns i området. I framtagandet av denna plan deltog Naturskyddsföreningen i Ystad. Vid P-platser finns utförliga informationstavlor om området.

Området är stort. Trots att många naturvänner besöker området så är det där man kan vandra i ensamhet och lyssna till enbart naturens egna ljud från havet, vinden och fåglarna.

Enstaka träd och buskar karakteriserar landskapet utmed den vindlande Kabusaån innan dess utlopp i havet. I det här området finns ett av mina ”smultronställen”, ett orkidékärr.

Det är beläget mellan väg 9 och skjutbanan. Man når det lättast om man går in på fältet vid masten i Nybrostrand, följer stigen och viker av åt vänster innan man kommer fram till bron över Kabusaån.

Sin blomsterprakt visar kärret upp i maj. Tusentals orkidéer, mestadels majnycklar, blommar tillsammans med andra växter som trivs i kärret. Att uppleva detta tillsammans med lärkornas drillande i skyn är magiskt! Det är svårt att lämna platsen! Gå dit och förundras!

Under blomningstiden betas inte området. Blommorna får stå i fred. Kreaturens tramp efter blomningen i kärret bidrar förmodligen till att det blir fler och fler orkidéer allt eftersom åren går. Hot mot kärret är dumpning av avfall och ökad avvattning till ån via breddat dike.

Kerstin Svensson, Nybrostrand

Kabusa Foto: Raija Lanås

NFY 40 år

Vårt 40-årsjubileum firades med ett seminarium som vi valde att kalla "Goda exempel". Syftet med seminariet var att visa upp att det går att arbeta för en bättre miljö och samtidigt få det ekonomiskt lönsamt. Vi bjöd in våra medlemmar, politiker, tjänstemän, företagare och skolungdomar till seminariet så att de skulle inspireras och förhoppningsvis berätta vidare om hur man kan ställa om till ett mer hållbart samhälle. Våra föreläsare valdes med stor omsorg så att de kom att representera olika sektorer i samhället.

Eva Mathiasson var den första att föreläsa och hon visade underbara bilder på hur man kunde använda regnvatten och avleda vatten speciellt i trädgårdar. För varför ska regnvatten dräneras bort och varför ska vi behöva vattna med dricksvatten?

Fredrik Lundahl var nästa föreläsare och han berättade om hur han byggde sitt hus och verkstad med tills största delen återvunnet material. Huset ligger delvis under jorden och den synliga delen är byggd som en glasad parabol mot söder. Huset är byggt så att man inte behöver man tillföra någon värme. Den el som krävs för maskinparken och för hushållet får Fredrik från vindkraften av en restaurerad mölla intill huset.

Dagens tredje föreläsare var Jonas Johansson som visade upp det fina vattenvårdssprojekt som kommunerna kring Kävlingeån har enats kring.

Från vår grannkommun Simrishamn tog vi hit Ola Jönsson som för närvarande har Sveriges största solcellspark. Han kunde berätta att även om dagarna var korta så gjorde snön att elproduktionen från solceller var större än förväntat förra vintern. Ola visade att redan i september månad hade man kommit upp i den förväntade årsproduktionen av el som var 442 Mwh.

Vi bjöd 25 personer på en hållbar lunch som beställdes från Rissel-

magasinet. Vi bjöd på rapsgris, men inte de vanligaste delarna, utan kinderna och svålen. Därtill var det säsongsbetonad jordärtsskocks-puré med morötter och sky av äpplen. Måltiden uppskattades och gav tillfälle att prata närmare med föreläsarna.

Efter maten var det Annika Axelsson från DemCollective som pratade om hur det gick till när hon var "tvungen" att starta ett klädföretag som sålde ekologiskt och rättvist poducerade kläder. Hon fick oss att fundera kring varför vi köper "billigt" istället för "ekologiskt" och hur vi kunde resonera kring marknadsföring av t.ex. bananer. Varför inte skriva "besprutade bananer" på skylten?

Nästa föreläsare var Karin Malmgren som tillsammans med Roland Birger-sson och några andra skapat ett "Ecotopia", ett miniatyrsamhälle på vägen mellan Skåne-Tranås och Brösarp. De erbjuder guidade visningar, studiebesök och kurser samt många andra verksamheter på Ecotopia

Efter Karins presentation kom Linette Olsson från Mossagården som berättade om deras affärsida med produktion och försäljning av ekologiska grönsaker och frukt. Man kan beställa via internet och så

levereras deras varor till en bestämda platser även i Ystad. Linette hade med sig lådor med säsongens frukt och grönsaker som åhörarna sedan fick ta med sig hem av.

Sist men inte minst kom Per Thorsson och Per Sjöström med sin tvåsitsiga elbil som de hade parkerat på Stortorget. De berättade att syftet var att skapa en prototyp som lätt kunde laddas hemma och som kunda användas till kortare resor. Ett billigare och miljövänligare sätt att transportera sig till affären, dagis eller jobbet. (Helgen efter seminariet var undetecknad ute på en tur med elbilen. Elbilen gick både snabbt och tog sig smidigt upp även i starkt sluttande backar- den var även alldeles tyst vilket gav en särskild upplevelse av provturen.)

Stort tack till alla föreläsare, till alla medhjälpare, till Folke som skänkte 100 kg äpple, till kommunen som lät oss låna rådhuset, tack till alla som kom och lyssnade. Låt oss sprida de "goda exemplen" för att visa att det går att leva miljövänligare. En kan inte göra allt, men alla kan göra något.

Raija Lañas

Vägkanter

- På vandring i Sandskogen

Vi utgår från Skogsgrindarna där järnvägen korsar Militärvägen och följer Stridsvagnsspåret rakt ut längs järnvägen. Här är det grusväg och även under vintertid känns den säker att vandra på. I snö finns det skidspår men också spår efter djur som uppehåller sig i området. Minst 2 rådjur kommer gående över järnväg och skogsväg. De går ut på mossen.

På våren är det måbärsbusken som är först ut med sina gröna skott. I början av mars månad hörs viporna i Öja mosse som gränsar intill spåret. Först efter 14 dagar hörs även storspoven. Tranor sträcker mot norr och bär budskap om sommaren. De rastar gärna vid Pulken söder om Åhus. Senare år har tusentals tranor synts där i slutet av mars.

Längre fram på året är det en riklig blomning i vägkanten. Palsternackan är vanligast men även cikoria, gullklöver, gråbo, hundäxing, smällglim och rölleka, rödklint med sin svarta korg och väddklinten med grå korg.

Vi vänder över järnvägsspåren där gamla "milspåret" gick och är nu norr om gamla skjutbanan. Här finns ett område med nyplanterad lövskog där bl. a. räven håller till. Just i det nordöstra hörnet runt skjutbanan växer en hägg och den följer man gärna från knopp till blomma. I höst såg vi en död spov i gräset. Längre fram i veckan låg endast fjädrarna kvar. Den blev säkert föda åt någon av rovfågarna.

Återvägen går via Militärvägen och det är vinter. Med blicken ut längs Rådjursstigen får vi plötsligt se en räv på snön. Den står stilla och plötsligt gör den det där hoppet upp i luften och ner i snön med nosen före för att fånga en sork. Då är det gott att ha kikaren till hands.

Längs Militärvägen dyker även insekterna upp och om man lärt sig att närmare studera de mörka visnade bladen på mjölkörten så kan man få se allmän snabelsvärmare. Den gömmer sig bra bland bladen. Nu är vi inne i slutet på augusti månad.

Nära fd. Soldattorpet växer en grupp klockpyrola som tidigare fanns vid dammen söder om torpet. Nu gäller det att följa dem till sommaren när de blommar.

De sista veckorna i november såg vi en riktig gammal stubbe där fantasin flödade och fick oss att bära med vår lilla hustomte som fick stå i stubben. Den bilden fick sedan pryda årets hemgjorda julkort.

Här slutar promenaden.

Lisbeth Borgström

Våra vägkanter – viktiga miljöer för dagfjärilar

*Lars Pettersson, Svensk Dagfjärilsövervakning, Biodiversitet,
Biologiska institutionen, Ekologihuset, Lunds universitet*

Kanske är det sandgräsfjärilarna som flyger längs vägen över Alvaret på sydligaste Gotland som jag först kommer att tänka på när det gäller fjärilar och vägkanter. De rör sig fritt över både de blomrika alvarmarkerna och grusvägen som korsar denna del av Sudret. Själva vägen och marken bredvid är nästan samma habitat, bara lite mer grus och lite färre låga slån- och enbuskar på vägen. Kontrasten är enorm när man jämför med en tätt trafikerad väg som exempelvis sträckan mellan Lund och Dalby i Sydvästskåne. Vägkanterna ut från Lund är artfattiga och domineras av bredbladiga gräs. Fjärilarna man ser där under sommaren är framförallt raps- och rovfjärilar på väg mellan olika fält i närheten. Medan växtligheten längs vägarna på Gotland sparas till sensommaren i möjligaste mån slås gräs och örter längs vägen i Skåne under första hälften av sommaren. Trafiksäkerhetsaspekten vägs in i båda fall, på Gotland har man valt att slåttura skymda sträckor tidigt på sommaren och lämna övriga sträckor till senare, i Sydvästskåne slåttrar man vägkanterna generellt utan att lämna något till längre fram på säsongen, en strategi som man delar med större delen av Sverige. Frågan som jag och många med mig funderat länge över är om det gått att använda den gotländska strategin mer generellt även på andra håll? I ett Sverige där de av fjärilarna älskade blomrika, sent slåttrade gräsmarkerna blivit allt ovanligare skulle vägkanter och andra av människan skapade grönytor kunna spela en enorm roll.

Spännande vägkanter finns överallt men hävden är viktig

Redan i början av 1990-talet började dåvarande Vägverket uppmärksamma att det finns betydande biologiska värden längs våra vägar. Initiativet kallades Artrika vägkanter och innebar att man inventerade det statliga vägnätet och identifierade värdefulla sträckor (Sjölund et al. 1999; Ottosson et al. 2012). I vissa delar av Sverige visade sig vägkantsfloran vara särskilt rik, bland annat i Jämtland och på Gotland. Totalt klassades sex procent av vägkanterna i det statliga vägnätet som artrika och fick speciella skötselanvisningar (Ottosson et al. 2012). Men trots att begreppet artrika vägkanter fick snabbt genomslag i samband med Vägverkets inventering och publiceringen av vägkantsfloran (Sjölund et al. 1999) så avstannade arbetet med särskild skötsel av de utpekade sträckorna på många håll (Sjölund 2003; Ottosson et al. 2012; Sjölund 2013). Svårigheterna var ofta att kunna anpassa tidpunkten för vägkantsslätter, att nå ut med nödvändig information till entreprenörer, samt att ha möjlighet att planera skötsel och övervakning långsiktigt (Sjölund 2003; Runesson 2012). När de artrika lokalerna på olika håll i Sverige började åter-

besökas tio år efter att de först identifierats visade det sig att många vägsträckor som utpekats som värdefulla i den ursprungliga inventeringen inte längre var lika värdefulla (Lindqvist & Karlsson 2012; Sjölund 2013). Diknings- och förstärkningsarbeten, ibland kombinerat med felaktig hävd, hade i många fall lett till att floran utarmats. Insikten om dessa problem hade kunnat leda till att man uppgivet hade ifrågasatt värdet av begreppet artrika vägkanter. Men det var inte det som hände. Istället startades en process som går ut på att genomgripande utvärdera infrastrukturens roll för biodiversitet i landskapet (Sjölund 2003; Lennartsson & Gylje 2009; Lindqvist & Karlsson 2012; Ottosson et al. 2012). Som ett led i detta har man tagit fram metodik för hur man bäst standardiserar inventeringarna så att alla delar av landet blir rättvist representerade. Med hjälp av den reviderade metodiken arbetar man nu storskaligt med att återbesöka gamla lokaler och inventera nya. Numera letar man inte bara efter lokaler som har höga biologiska värden idag utan också efter sådana som har potential att bli värdefulla i framtiden, så kallade hänsynsobjekt (Lindqvist & Karlsson 2012).

forts. nästa sida

Särskilt i Västsverige har man arbetat grundligt med att genomsöka vägnätet efter intressanta lokaler och det har lett till en kraftig ökning i andelen vägkant som identifieras som artrik (Lindqvist & Karlsson 2012). Medan väginventeringarna på 90-talet framförallt fokuserade på att hitta botaniskt värdefulla lokaler väger man numera in väsentligt fler faktorer och såväl kräldjur, däggdjur och insekter bidrar till att ett vägvagns klassas som värdefullt (Blomqvist 2010; Lindqvist & Karlsson 2012; Nolbrant & Nilsson 2012).

Värdefullt för insekter

Gräsmarker är generellt mycket viktiga för dagfjärilar men på många håll har fjärilsfaunan som är knuten till dessa habitat minskat drastiskt (Nilsson et al. 2013). När man jämför data från Europas olika nationella fjärilsövervakningar så är minskningen så stor som 50% sedan 1990 (van Swaay et al. 2013). De viktigaste faktorerna bakom denna minskning är dels ett alltmer intensifierat jordbruk i bördiga bygder och dels hävd som upphör i mer småbrutna jordbruksbygder (Nilsson et al. 2013; van Swaay et al. 2013). Båda de här processerna leder till förlust av viktiga habitat, i de

bördiga bygder minskar andelen kantzoner och floran blir mer artfattig, i skogs- och mellanbygder växer helt enkelt fina gräsmarker igen eller planteras med skog. Intressant nog har man i många fall observerat att fjärilar och andra insekter börjat söka sig till nya typer av gräsmarker som kraftledningsgator, banvallar och – inte minst – vägkanter (Lennartsson & Gylje 2009; Berg et al. 2011; Lindqvist & Karlsson 2012; Ottosson et al. 2012). Många av jordbrukslandskapets hotade arter använder nu väg- och järnvägsområden. I synnerhet gäller detta fjärilar, men även steklar, skalbaggar och kärllväxter återfinns i hög grad i dessa habitat (Lennartsson & Gylje 2009). Vägkanter och andra människoskapade habitat kan vara attraktiva för djuren på flera olika sätt (Ottosson et al. 2012). De kan erbjuda ersättningsmiljöer när naturliga habitat minskat drastiskt eller försvunnit. De kan även förstärka kvaliteten på kvarvarande naturliga habitat genom att öka mängden tillgänglig livsmiljö. Exempelvis kan arter knutna till slättermiljö trivas i varsamt slättrade vägkanter. För steklar som söker exponerade, varma gruslänter kan en vägkant i söderläge vara mycket attraktiv. Men även födoresurser kan vara begränsade i dagens landskap och pollen- och nektarkällor längs vägkanter kan

därför gynna insekter. Slutligen kan vägar och vägkanter fungera som spridningskorridorer och göra det möjligt för arter att kolonisera nya områden eller att sprida sig mellan olika delar av en så kallad meta-population (Eliasson 2008).

Exemplet Gotland – man kan dröja med slätter

Frågan om vilka praktiska metoder som bäst gynnar den biologiska mångfalden längs artrika vägkanter är långt ifrån avslutad (Sjölund 2003; Runesson 2012; Svensson 2013), och ett antal lovande arbetshypoteser testas på olika håll i landet. En synnerligen viktig slutsats har varit att man bör anpassa vägkantsslätter till ungefär samma tidpunkt som man traditionellt brukat slå traktens slätterängar (Ottosson et al. 2012; Runesson 2012). Detta gör det möjligt för slätterberoende flora och fauna att hinna med sin livscykel, vare sig det handlar om att växter ska hinna blomma eller fjärilslarver hinna förpuppas och kläcka fram (Lennartsson & Gylje 2009; Nilsson et al. 2013). På Gotland har man kommit allra längst med denna typ av anpassad vägkantsslätter på Gotland (Adelsköld 2011; Svensson 2013). På försommaren fokuserar man på trafiksäkerhets-slätter och tar bort växtligheten

framförallt i innerkurvor och andra skymda lägen (Adelsköld 2011). Denna tidiga slätter följs sedan upp med mer generell vägkantsslätter under sensommar och höst. Många arter gynnas av den här typen av anpassad slätter (Lennartsson & Gylje 2009; Bina & Pettersson 2013; Nilsson et al. 2013) och vägskötseln på Gotland lyfts ofta fram som ett föredöme för hur man kan kombinera trafiksäkerhet med aktiv naturvård.

Fjärilsvägen – en bra idé från Gästrikland

En viktig detalj att komma ihåg när man diskuterar artrika vägkanter är att de sträckor som inventeras av Trafikverket är de som ingår i det statliga vägnätet. Arbetet med att identifiera spännande vägsträckor har intensifierats de senaste fem åren, kanske allra mest framgångsrikt i Trafikverkets Region Väst (Blomqvist 2010; Lindqvist & Karlsson 2012; Nölbant & Nilsson 2012). Men det finns många artrika vägkanter även utanför det statliga vägnätet. Man kan finna sådana vägkanter längs skogsbilvägar i Norrland, längs grusvägarna som korsar Alvret på södra Gotland,

forts. nästa sida

eller kanske vid småvägarna på Revingefältet öster om Lund. Bland de lokaler som följs av Svensk Dagfjärilsövervaknings fjärilsräknare är det många som i varierande grad omfattar mindre vägar och ofta är dessa lokaler både individ- och artrika (Pettersson et al. 2013). Forskare i Finland har sett närmare på värdet av mindre vägar och kunnat bekräfta att de kan hysa hög biodiversitet (Saarinen et al. 2005). Ett spännande exempel på hur man kan lyfta fram värdet av biodiversitet längs mindre vägar är den tre kilometer långa Fjärilsvägen vid byn Grinduga i trakten av Gävle (Vesslén 2011). Under en sommar kan man genom att besöka lokalen några gånger få se mer än 50 olika dagfjärilsarter, nära hälften av alla arter som är bofasta i Sverige. Att denna vägsträcka var ovanligt artrik var känt sedan länge och inspirerade Gästriklands Entomologiska Förening att 2007, i samarbete med Länsstyrelsen och markägaren Bergvik Skog AB, utnämna vägen till Sveriges första officiella fjärilsväg. Hävden av vägkanterna har anpassats så att enbart en sida av vägen slås per år, detta för att en sida av vägen alltid ska få stå orörd under ett år och på så sätt utgöra en refug för fjärilarnas reproduktion och födosök (Vesslén 2011). Fjärilsvägen är spännande på många sätt. Dels

visar den på hur otroligt hög artrikedom som kan finnas lokalt. Dels visar den på att man med relativt begränsade åtgärder kan anpassa hävden så att man gynnar djurlivet. Men kanske mest spännande är att den visar på en typ av vägkanter som sällan inventeras. Här finns stora möjligheter att leta rätt på intressanta lokaler runt om i landet utan att utsätta sig för de faror det kan innebära att vistas längs med även relativt glest trafikerade allmänna vägar.

Grön infrastruktur – ett begrepp för framtiden

Det har nu gått 20 år sedan dåvarande Vägverket satte igång arbetet med att identifiera artrika vägkanter. Vi har på denna tid kunnat se hur intresset för de här miljöerna gått från att i början vara mycket stort, sedan tappa i kraft, och nu komma tillbaka med större kraft än någonsin. Den omstart och konkretisering av verksamheten med artrika vägkanter som sattes i gång i början av 2000-talet (Sjölund 2003; Ottosson et al. 2012) ledde i sin tur fram till att Trafikverket startade upp forskningsprogrammet Triekol (Transportinfrastruktur och ekologi; Lennartsson & Gylje 2009; Ottosson et al. 2012; Runesson 2012; Svensson 2013). Triekol undersöker en hel rad

aspekter av hur vägar och annan så kallad grön infrastruktur (Anon 2010) påverkar och samverkar med flora och fauna (Sjölund & Helldin 2012). Kan till exempel vägkanter fungera som ekologiska fällor, dvs framstå som lockande men i själva verket vara mer farliga än andra habitat och därför hota insektspopulationer långsiktigt (Ottosson et al. 2012; se även Skórka 2013 som nyligen undersökt problemet med att fjärilar dödas av trafiken)? Om slåtrat gräs och örter får ligga kvar i vägkanten, påverkar det floran och faunan (Runesson 2012; Svensson 2013)? Hur anlägger man bäst nya vägar så att de gynnar djur- och växtlivet (Lennartsson & Gylje 2009; Ottosson et al. 2012)? Samtidigt har Trafikverkets regioner fördjupat arbetet med artrika vägsträckor (Lindqvist & Karlsson 2012). Den biologiska mångfalden längs Sveriges vägar dokumenteras nu långt mer ingående än tidigare (Blomqvist 2010; Lindqvist & Karlsson 2012; Nolbrant & Nilsson 2012) och tillgängligheten till denna kunskap kommer snart att öka märkbart. Trafikverket börjar nämligen precis i dagarna digitalisera samtliga Sveriges artrika vägsträckor och kommer att lägga ut dem som en sökbar karttjänst. Som art- och naturintresserad är det en spännande tid vi har framför oss. Kanske kommer man inte kunna få fram

information om sandgräsfjärilarna som man ser längs vägen över Alvaret på Gotland, kanske kommer vissa marker fortfarande hävdas för tidigt eller för hårt, men det man kan vara säker på är att vägkanter och annan grön infrastruktur nu verkligen börjat få den uppskattning de förtjänar som en viktig del av vår nutida och framtida naturmiljö.

*Lars Pettersson,
Svensk Dagfjärilsövervakning,
Biodiversitet, Biologiska institutionen,
Ekologihuset, Lunds universitet
lars.pettersson@biol.lu.se*

Länktips

Fjärilsvägen i Grinduga – sida hos Länsstyrelsen Gävleborg
<http://bit.ly/1aigzKt>

Plantlife – Brittisk förening inriktad på att gynna växtlivet. Driver kampanj för att skydda och vårda artrika vägkanter
http://www.plantlife.org.uk/campaigns/road_verge_campaign

Svensk Dagfjärilsövervakning
<http://dagfjarilar.lu.se>

Trafikverket
<http://www.trafikverket.se/>

Triekol – Forskningsprogram om transportinfrastruktur och ekologi
<http://triekol.se>

A black and white photograph of a small boat on a lake, surrounded by trees and reeds. The boat is in the foreground, partially obscured by a large tree on the left. In the background, there are more boats and a forested shoreline under a cloudy sky.

Snogeholms strövområde

Snogeholms strövområde är en pärla. Här finns ca 10 olika vandringsleder mellan 2 och 18 km. Lederna går längs vattendrag mellan sjöar, (Snogeholmssjön och Sövdesjön) och dammar. Förbi ängar med betande boskap och genom böljande skogslandskap med lövträd, lärkträd, tall och gran. Här finns ett rikt djur och fågelliv. Varje årstid är lika spännande och här finns alltid nya saker att upptäcka och utforska. Eller bara njuta av vacker natur. De olika lederna är väl markerade och det finns en bra broschyr på bl.a Turistbyrån i Ystad för ytterligare information. Området ligger mellan Ystad och Sjöbo. Kör väg 13, tag av vid Assmåsa och följ vägskyltarna till Snogeholm.

Kerstin Persson

Hittar vi alla kornsparvar?

De kämpar på, den lilla men sega kornsparvsstammen öster om Ystad. Sommaren 2013 torde i varje fall 10 par ha häckat. Huruvida det är hela det svenska beståndet är dock oklart. Antalet kornsparvar på vinterfältet i Hammar pekar väl hän mot att samtliga häckande par inte, trots vår intensiva spaning, har upptäckts. Som mest såg jag 120 kornsparvar den 20 januari vid Hammar 13, där vinterfältet med otröskat vete och korn finns tillgängligt sedan några år. Förutom säden på rot hade markägaren Thomas Nilsson vid tillfället även lagt ut ca 500 kg korn, vilket lockade även andra fröätare som gulsparv och pilfink. Huruvida samtliga kornsparvar i sydöstra Skåne söker sig till fältet i Hammar är ju en annan fråga som jag inte har något svar på. Det finns dock inte, mig veterligen, några rapporterade uppgifter om fynd på andra håll. Årets häckningsområde sträckte sig från gården Granhill i Ingelstorps socken i väster till ett kornfält 2 km öster om Borrby

i Simrishamns kommun. Någon häckning vid trakten av Gislövs-hammar, ännu ett stycke längre österut, blev det inte i år (Thommy Ward). Den förnämsta kornsparvsbiotopen finns uppenbarligen norr om Hagestad mosse, i år som tidigare. Utmed den kilometerlånga grusvägen mellan Mossavägen och Möllevägen, där en kraftledning (10 000 volt) löper väster vägen och fälten är korn, potatis, havre, sockerbetor och betesmark, höll tre hanar revir och samtliga lockade till sig honor, som jag i år kunde konstatera hade ungar. Biotopen är uppenbarligen optimal för kornsparven varför det sannolikt vore olyckligt om kraftledningen skulle läggas ned, som skett på många andra platser inom det östra kornsparvsområdet. Även vid Grimshögsvägen i väster finns kraftledning därtill på båda sidor vägen som lockar hanen till revirsång.

forts. nästa sida

Nu fanns tre revir vid norra delen av vägen och minst två vid södra. Hur viktiga trådarna är för kornsparven kan diskuteras men uppenbarligen är det ju om inte annat ett problem för inventerare att finna sjungande hanar som inte gör sig synliga, mer än då de sitter på ett dignande sädesax. Har diskuterat med ansvariga på Sydkraft angående skydd av stolpar och trådar där det fungerande nätet lagts ned i jorden. Frågan jag fick var: Vem tar då ansvaret för att stolparna utmed vägar och i fält inte står och murknar och faller ned på folk?? Nej, just det. Ja, vem och hur länge? Summeringen av årets häckning blev 6 par med ungar i korn, 3 i betor och 1 i potatis. Därtill 2 par där jag aldrig lyckades se någon matande hona, samt 4 hanar utan sedd hona. Ett stort tack till markägaren Thomas Nilsson i Hammar för arbetet med att anlägga fält, ploga snö och lägga ut extra säd. Även markägaren på Granhill, Torsten Andersson, som lyckades observera två häckande par, som undgick mig, ska ha en extra fjäder i hatten. En intressant iakttagelse gjorde Tommy Ward som också följde det häckande paret öster om Borrby. Jag fann en hona med mat i näbben den 16 juli, alternerande mellan raps och korn. Ward hade dessförinnan letat upp boet och fann det i kornfältet med 5 ägg. Man samtidigt såg han en hona (sannolikt en andra)

som med bomaterial i näbben gick ned ett stycke bort i samma kornfält. En hane med två honor är inte något ovanligt för kornsparven? Chansen att få det bekräftat är dock något annat. Förekomsten av kornsparv öster om Borrby talar för att vi till kommande vinter bör anlägga ett vinterfält även där. Om nu länsstyrelsen (som bekostar fältet i Hammar) eller någon annan kan hosta upp nödvändiga slantar. Från övriga Skåne finns ett intressant fynd under häckningstid. En hane sågs vid Vombs Södergård under perioden 15 juni till 7 juli. Från övriga Sverige finns fynd från Utlängan i Blekinge den 13 maj. I Halland sågs en individ vid Morups Tånge vid flera tillfällen i april och en vid Varberg den 20 juni. Från Gotland finns flera observationer, huvudsakligen från sydligaste delen, under perioden 6 maj till 1 juli. Sannolikt har olika individer varit inblandade. En kornsparv sågs på Utö i Sörmland den 19-20 maj och från nordligaste Sverige finns fynd från Ålloluokta i Lule Lappmark den 24 maj och från Västerbotten den 2 juni. På Öland sågs en kornsparv nära Bejershamn 23 augusti. Alla dessa uppgifter från Svalan.

*Kurt Ivarsson, artväktare kornsparv
Ivarsson.kurt@telia.com*

Verksamhetsberättelse 2013

Naturskyddsföreningen i Ystad är lokalförening inom Svenska Naturskyddsföreningen och dess länsförbund, Naturskyddsföreningen i Skåne.

Naturskyddsföreningen i Ystad har under året samarbetat med Naturskyddsföreningens lokalkretsar i Tomelilla, Skurup, Sjöbo och Simrishamn.

Exkursioner, föredrag och bildvisningar har dessutom arrangerats tillsammans med Studieförbundet och Naturskyddsföreningarna i Tomelilla, Sjöbo, Simrishamn och Skurup, föreningar med verksamhet i Sandskog, Korpen, Friluftsförbundet, KFUK/M-scouterna, Ystads Ridklubb, Planteringsvännerna, KFV Ystad, Ystads Handikappråd-HSO, Ystads Orienteringsklubb.

Representation

Naturskyddsföreningens i Ystad styrelse 2013:
Bert Rydhagen, ordf., Raija Lanås, v. ordf.,
Bengt Celander, sekreterare, Lisbeth
Borgström, kassör, Kurt Ivarsson, Margareta
Lennartsson Nørregård, Helen Nilsson.
Suppleanter: Ingrid Wilén, Per Jersling.

Revisorer: Kerstin Nilsson och Berit Larsson.
Suppleanter: Birgit Andersson och Bruno
Andersson.

Naturskyddsföreningens i Ystad representant
till Naturskyddsföreningens riksstämma:
Årsmötet beslöt lämna styrelsen befogenhet
att utse representant.

Naturskyddsföreningens i Ystad
representanter vid NF:s i Skåne årsmöte:
Årsmötet beslöt lämna styrelsen befogenhet
att utse representanter.

Naturskyddsföreningens i Ystad ledamot
NF:s i Skåne kretsråd: Årsmötet beslöt lämna
styrelsen befogenhet att utse representant.

Naturskyddsföreningens i Ystad valberedning:
Sven Persson, Sigun Rix och Göran Prahll.

Årsmöten, styrelsemöten

Naturskyddsföreningens i Ystad årsmöte hölls
den 20 mars 2013. Ledamöter i styrelsen samt
ordförande i styrelsen, tillika föreningen,
valdes.

Naturskyddsföreningen i Ystad har haft
elva ordinarie styrelsemöten. Styrelsen har
dessutom haft ett planeringsmöte för
seminariet och ett möte för att diskutera
och skriva yttrande över kommunens energi-
och klimatpolicy.

Redaktionen för YstadNatur har träffats fyra
gångar.

Medlemmar

Naturskyddsföreningen i Ystad hade vid 2013
års utgång 531 medlemmar.

Exkursioner, föreläsningar, m.m.

6 januari

Trettondagslunken. Vi blir totalt 44 personer som får se 4 havsörnar, 1 kungsörn, 14 dovhjortar och 13 råddjur. Platsen traditionsenligt vid Sövdesjön och Navröds mosse.

10 februari

Vintervandring längs Lyckåsstigen. 16 personer fick se dovhjortar och 4 örnar och vildsvin på andra sidan dalen.

24 februari

15 personer gav sig ut på vandring i Sand-skogen i jakt på värtecken. Säljen visade upp sina späda knoppar och talgoxe och blåmes sjöng. Korvgrillningen uppskattades.

16 mars

Snön låg djup i Skarviken och röjningen inställdes.

20 mars Årsmöte

Norreportskolans matsal och årsmöte. 40 personer kom till sedvanliga förhandlingar. Ragnar André visade Na-turliga bilder. Lotter och kaffe i traditionell stil.

6 april

Fotoutställning på Ystads Stadsbibliotek. Pristagare 1:a pris till Kjell Södervall med bild på spov- och kärnsnåppor.

7 april

Flyttfågelsträck vid Sandhammaren. 30 personer följde ejdersträcken som var riktiga. 60 000 ejdrar sträckte den dagen enligt Skof:s hemsida.

10 april

Brutus Östling, prisbelönad naturfotograf, berättade och visade bilder på Ystads Stadsbibliotek under titeln "Fåglar med attityd".

14 april

Bäckvandring ute i Glemminge längs Rödkillebäcken/Tuvebäcken där Ivan Olsson från Länsstyrelsen visade hur man elfiskar. Simon Lundin var dagens guide. 11 personer deltog.

9 maj

Tillsammans med Naturskyddsföreningen i Färs besökte vi Frihult som är ett nybildat naturreservat vid Sövde. Här lyssnade vi på lökgrodan nere i vattnet när den spelade. Per Nyström guidade. Mycket folk från kretsarna däromkring.

19 maj

Bussresa till Hallands Väderö. 34 personer fick höra näktergalen så snart vi lagt till med båten. Kretsarna i Tomelilla och Simrishamn deltog även. Väderön är ett av landets förnämsta naturreservat.

26 maj

Gökottan i Hagestads naturreservat leddes av Christian Ejlertsson. Riklig fågelsång.

5 juni

Naturnatten anordnades i Bäckhalladalen av kretsen i Simrishamn. De ovanliga växterna fanns där såsom granspira, tätört och ängsull. Ett 40-tal personer från grannkretsarna Färs, Tomelilla deltog.

16 juni

På ett av de första naturreservaten hölls årets Vilda blommornas dag. Platsen är Örupskärret intill Almskogen. Kerstin Svensson guidade kunnigt och vant. Vi var 20 personer som njöt av ett 50 tal växter. Brudsporrer var populär.

19 juni

Ystads kommun tilldelar Naturskyddsföreningen i Ystad det första Miljöpriset vid kommunsammanträdet i Gamla rådhuset.

17 augusti

Cykelexkursion i Ystads Sandskog. 10 personer längs Stridsvagnsspåret ut till Hassellunden. Det var en ny upplevelse för de flesta av oss att se den lunden där vi fikade.

8 september

Traditionell Sandskogens Dag med inbjudna föreningar. Tipsrunda och presentation av de olika föreningarna. Flera nya medlemmar värvades vid vår station där Gunnel Persson och Gudrun Ejlertsson presenterade bordets innehåll med växter och humlor.

12 september

Kretsen i Tomelilla ordnade årets hjortbröl. Minst 4 kronhjortar hördes från energiskogen nordväst om Baldringe kyrka. 15 personer kikade på stjärnhimlen och lyssnade på hjortbröl.

3 oktober

Föreningen firar sitt 40-års jubileum med seminarium i Gamla rådhuset i Ystad. Mellan 50 – 60 personer besökte de olika föredrags-hållarna i Knutssalen.

6 oktober

Ingen vind, inga flyttfågelsträck. Det upplevde 28 personer med kikare och fikakorg en vacker söndag på Sandhammaren. Fylligt reportage i lokaltidningen YA.

20 oktober

Med Pågatåg till Smedstorp för 12 personer för att under Margareta Nörregårds ledning vandra 8 km på Gårdlösaleden i höstlig väderlek.

24 november

I strålände höstväder drog 29 vandrare längs Roligevägen mot Ellestadsjöns södra strand. Här fick de uppleva luftakrobatik av tre unga havsörnar och på nära håll en gammal, utfärgad havsörn. Till exkursionsledare Kurt Ivarssons glädje. Under vandringen sågs meståg, med bl.a. bändelkorsnäbb.

3 december

Årets bilder

Skrivelser

Yttrande över Detaljplan för Öja 16:17 m.m. i Ystads kommun.

Yttrande över Energi- och klimatstrategi för Ystads kommun.

Yttrande över Fördjudad översiktsplan och miljökonsekvensbeskrivning för Köpingsbro.

Sammanträden, konferenser m.m.

Bert Rydhagen har som Naturskydds-föreningens suppleant i Vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tyke å deltagit i sex sammanträden varav ett årsmöte och ett planeringsmöte. Raija Lanas deltog i ett möte med vatenråden för Ystad och Simrishamn om jordbrukets roll i vattenråden.

Som Vattenrådets representant i Sydkustens Vattenvårdsförbund har Bert Rydhagen deltagit i fyra sammanträden, varav ett årsmöte.

Den 14 juni avtackades vår kommunekolog Siv Bengtsson-Lindsjö. Nfy deltog och över-lämnade en bok. Deltog gjorde Lisbeth Borgström, Gertie Pahlberg, Kurt Ivarsson och Bert Rydhagen.

Den 17/9 deltog Kurt Ivarsson och Bert Rydhagen i ett möte med arbetsgruppen för ÖMAS, Kabusa skjutfält.

Den 17 oktober deltog Bert Rydhagen i planeringsmöte med Vattenrådet.

Jubileumsseminarium Foto: Lisbeth Borgström

Den 26 november deltog Bert Rydhagen i sammanträde med Vattenrådet. Beslut togs att lämna in en intresseanmälan om åtgärdsprogram och genomförande av vattenåtgärder i Nybroån, Kabusaån och Tyge å.

Den 29 november deltog Bert Rydhagen i sammanträde med Sydkustens vattenvårdsförbund.

Övrigt naturvårdsarbete.

Klimatcirkeln träffades tre gånger under våren och diskuterade klimatsmart byggande.

Botanikcirkeln träffades 5 gånger på vår och sommar för bl.a. att slutföra inventeringen. Cirkeln ombildades till en botanikgrupp som sågs x gånger under hösten och kommer att fortsätta som intressegrupp för botanik.

Fotogruppen organiserade tillsammans med styrelsen en fototävling 6-27 april på Ystads stadsbibliotek. God uppslutning av tävlande fyllde alla skärmar och juryn Göran Gustafson hade många fina bilder att välja bland för att utse fyra pristagare.

Kommunornitolog är Kurt Ivarsson med speciellt ansvar för kornsparv och havsörn.

NFY är stödmedlem i Stiftelsen Hörjulgården och Örn-72.

Margareta Nörregård och Kurt Ivarsson är NFY:s representanter i skötselrådet för Hagestad-Sandhammarenområdet.

Jubileumsseminarium

NFY miljöpristagare

Ystads kommuns första miljöpris tilldelades Naturskyddsföreningen i Ystad och några representanter för styrelsen mottog priset – 10000 kr och ett diplom – i Knutssalen inför fullmäktige den 19 juni. (Läs mer på s. 14-15.)

Tack!

För styrelsen i Naturskyddsföreningen i Ystad

Bert Rydhagen, ordf

Kallelse till kretsstämma

Medlemmarna i Naturskyddsföreningen i Ystad kallas härmed till ordinarie kretsstämma (årsmöte) 19 mars i Norreportskolans matsal.

Dagordning

1. Val av ordförande för stämman.
2. Val av sekreterare för stämman.
3. Val av två protokollsjusterare att jämte mötesordföranden justera protokollet.
4. Fråga om stämmans stadgeenliga utlysande
5. Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse.
6. Revisorernas berättelse.
7. Fastställande av resultat- och balansräkningar.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för föregående års förvaltning.
9. Beslut om antalet styrelsemedlemmar och suppleanter och mandatperiod för dessa.
10. Val av ordförande för kretsen, tillika styrelsen.
11. Val av övriga styrelseledamöter och suppleanter.
12. Ev. fyllnadsval.
13. Val av två revisorer och två revisorssuppleanter.
14. Val tre ledamöter i valberedningen.
15. Ärenden som väckts genom motion.
16. Ärenden som styrelsen förelägger stämman samt ev. övriga ärenden.
17. Stämmans avslutande.

Ett **STORT TACK** till våra generösa läsare. Vi hoppas på fortsatt generositet och ska använda Era gåvor på bästa sätt.

Bygdebonus

Bygdens framtid är vår gemensamma framtid. Därför kommer vi att fortsätta återinvestera en del av vår vinst här. Alla våra kunder bidrar till lokal tillväxt.

Läs mer på www.sparbankensyd.se

Sparbanken Syd

YSTAD SIMRISHAMN TOMELILLA KIVIK BORRBY MALMÖ

Fotlisan

Fotvård - Medicinsk, auktoriserad fotterapeut.

Eva Hultberg

Tel 0411-177 50

Jag finns på Lurendrejargränd 1 (bakom Sagahuset).

Handikappvänligt

Hur mår dina fötter?

Jag erbjuder
medicinsk fotvård
i min nyrenoverade
handikappanpassade
salong

**Välkommen
att ringa för
tidsbokning!**

Kristina Persson

Dipl. Med. Fotvårdsspecialist

*Kyrkogårdsgatan 17 B
271 31 Ystad*

0702-01 97 01

Allt för Dina husdjur

YSTADS ZOOLOGISKA

Tegnergatan 1, Ystad
Tel 0411 - 163 85

VÄLKOMMEN TILL

**STANS AUKTORISERADE
HÄLSOBUTIK**

STORTORGET 12
YSTAD
Tel 0411/109 69

FISKE SPORTBODEN

— ALLT INOM FISKE OCH FRITID —

Fiske och Sportboden har satsat ännu mer på friluftslivsprodukter.

Vi säljer Haglöfs, Pinewood, Didriksson, Merrell, Salomon, Viking, Tretorn m. fl.

Hjärtligt Välkomna

Medlemsbilder

Snogeholms strövmråde - Kerstin Persson

Orkidé på Kabusafältet - Kerstin Svensson

Snabelvärmare - Helen Nilsson

Besök NFY:s nya webbplats
ystad.naturskyddsforeningen.se

Nästa nummers tema:
Sandhammaren

